

Bağbozumunda

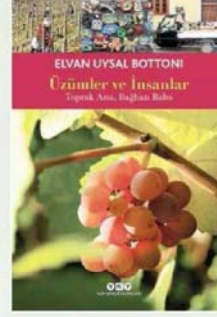
maceralar

Üzümün maceralarından sorumlu turist manifestosu ve güzel gezi kitapları bu hafta okuyacaklarımız

Bu hafta **ne** okusak?

Gülenay BÖREKÇİ
gulenayb@gmail.com

Üzümün yolculuğu

"Üzümler ve İnsanlar"ı sevme sebeplerimden biri, Elvan Uysal Bottoni'nin söze Joseph Campbell'in "Kahramanın Sonsuz Yolculuğu" adlı kitabıyla başlaması sanırım. Campbell kitabında en sıradan insanın hayatının bile bir yolculuk olduğunu ve herkesin kendi yolculuğunda kahraman olma potansiyeli taşıdığını anlatır. Yeter ki sonunda "iksiri bulup" getirebilsin. Iksir bir simgedir; Kral Arthur ve Yuvarlak Masa Şövalyeleri için Kutsal Kâse, "Kül Kedisini" masalındaki prens için ise aşık olduğu genç kızın ayakkabısının kayıp teki olabilir.

Üzümün iksiri de şarap işte. Onu elde etmek uğruna başına neler geliyor neler. Yoluna çıkan insanlardan bazıları ona inanıyor, içindeki kahraman ortaya çıksın diye toprağını uygun biçimde havalandırıyor ve ona ne bir damla ekşik ne bir damla fazla yani tam gerektiği kadar su veriyor. Yetistiricisinin inancı ve kendi hayatta kalma arzusuyla çıkıyor yola üzüm. Su bulamasa da yılmıyor ve kökleri her geçen gün biraz daha derine iniyor. Ama tabii işi zor; her şey yolunda giderken düşman saldırılarına uğrayabiliyor, yani rüzgârla, kuraklıkla, hastalıkla savaşmak zorunda kalabiliyor. Neyse ki yardım edeni çok... İlk parazit saldırısına uğurböcekleri yetiştiriyor imdadına ama durum vahimleşirse, çiftçi uygun bir savunma silahı arayıp buluyor. Saldırı ve istilalar karşısında, "Beni öldürmeyen güçlendirir" diyerek devam ediyor yola kahramanımız. Bazı meyveler kendilerini feda ederek sararıp solmayı tercih ediyor, diğerleri güçlensin ve küresel ısınmaya, zararlı otlara, salyangozlara, kuşlara, tarla fareleriyle tavşanlara direnebilsin diye. Kimi zaman bunu onların yerine ara hasatlarla bizzat üretici yapar. Derken bağbozumu zamanı geliyor, hasat yapılır... Burası, üzümün yolculuğunun tam ortası aslında, yeniden doğuş süreci başlıyor, döntüş yoluna geçiliyor.

Üzümler olgunlaştı, tabiat üretimini tamamladı, şimdi de kış uykusuna yatmaya hazırlanıyor yavaş yavaş. Olgunlaşan üzümlerin bir an önce toplanıp işlenmesi şart. Bu yüzden bugünlerde Trakya'dan Ege'ye ve adalara bütün bağ evlerinde insanlar sabahın köründe, gün doğmadan uyanıyor, gecenin geç saatlerine kadar da üzüm hasadına devam ediyor. Bir yandan da çok eğlenceli şenlikler düzenleniyor... Ben de Trakya Bağbozumu ve Ekoloji Festivali'nden yeni döndüm. İşte yolda keşfettiklerim...

Bağbozumu zamanı geldi; geleneksel bağ bozumu şenlikleri de memleketin üzüm üretilen dört bir yanında başladı. Peki, neden şimdi? Çünkü üzümler olgunlaştı, tabiat üretimini tamamlayıp kış uykusuna yatmaya hazırlanıyor. Olgunlaşan üzümlerin bir an önce toplanıp işlenmesi şart. Bu yüzden bugünlerde Trakya'dan Ege'ye ve adalara bütün bağ evlerinde insanlar sabahın köründe, gün doğmadan uyanıyor, gecenin geç saatlerine kadar da üzüm hasadına devam ediyor.

Geçen hafta Süleymanpaşa Belediyesi'nin bu yıl ilk kez düzenlediği Trakya Bağ Bozumu ve Ekoloji Festivali'nde öğrendim bunları. Açılışını Belediye Başkanı Ekrem Eşkinat'ın yaptığı festival boyunca, üzümler binlerce yıllık bağ bozumu geleneğine uygun şekilde toplandı, koskocaman kazanlarda pekmezler kaynatıldı ve "gurme turizmi" kapsamında bağlarda, bağ evlerinde tadım yemekleri, yaratıcı ekoloji atölyeleri düzenlendi.

Benim üç günlük bağbozumu maceramı güzelleştiren şeylerden biri de yanımda götürdüğüm "Üzümler ve İnsanlar: Toprak Ana, Bağban Baba" adlı kitap oldu. Sizinle de paylaşmak isterim...

Yine **Yapı Kredi Yayınları**'ndan çıkan "Mamma Mia: İtalyan Mutfağı Hakkında Çok Şey" adlı kitapla tanıştığımız Elvan Uysal Bottoni, hikâyesine başlarken sunları anlatıyor:

"Üzüm ve insan çok benziyor aslında birbirine... Malum, bakarsan bağ, bakmazsan dağ oluyor. Üzüm de doğası gereği dahından koparıldığı anda sirke olmaya uzanan bir yolculuğa çıkıyor. Kaderine bıraktığı ve karşısına 'Dur bakalım' diyen biri çıkmadığı sürece. Son birkaç bin yıldır dünyanın her yerinde üzüme 'Dur bakalım' diyen, onu şaraba dönüştüren birileri var. Şarap kimine kutsal, kimine haram; kimine zevk, kimine bağımlılık... Alerjisi olan da var. Ama bence

İçen de içmeyen de söyle bir durup şarabın şişeye girene kadar atlattığı badireleri, üzümün şaraplaşma macerasını dinlemeli. Bu macera, insanın doğaya karşı savaşının bir metaforu gibi aslında, çünkü üzüm en az insan kadar yaşama hırsıyla dolu. Her türlü şarta uyum sağlayarak verimli, verimsiz toprak hatta kum, kaya demeden mücadele ediyor var olabilmek için. Ve taşı çatlatıp hayatta kalıyor. Tıpkı bizler gibi..."

Harikulâde, öyle değil mi? Hayatım Roma'da sürdüren Elvan Uysal Bottoni, hikâyesini tamamlamak için uzun yollar aşiyor ve kuzeyinden güneyine İtalya'nın neredeyse her yerini dolaşıyor. Sırf gezip görmek için değil; lezzet âleminde türlü çeşit macera yaşamak için de... Yoluna çıkan irili ufaklı şarap üreticileriyle sohbet etmeyi, onların yaşam ve sofrası deneyimlerini öğrenmeyi de ihmal etmiyor. Böylece ortaya, insanların, toprağın, bağın, üzümün ve şarabın hikâyesini anlatan şahane bir kitap çıkıyor. Bottoni'nin konuştuğu üreticilerin bazıları modern teknolojiyle, bazılarıysa geleneksel tarımla çalışıyor. Aralarında ekolojik, yani çevre dostu üretim yapanlar da var. Ve tüm farklılıklarına rağmen amaçları aynı: İnsanla üzümü buluşturmak...

Gerçek bir seyyah olan Bottoni'nin kitabında, üreticilerin kişisel hikâyelerinin yanı sıra yazarın çektiği fotoğraflar, üstadlardan aldığı tavsiyeler ve tarifler de yer alıyor. O bereketli toprakları zihnimizde berrak bir şekilde canlandırabilelim ya da bir gün oralara yolumuz düşerse hiç yabancılık çekmeyelim diye...

Üzüm, bağbozumu ve şaraba dair kitaplar

- İnceliklerin Kadehindeki Şarap, Deniz Gürsoy, Oğlak Yayıncılık
- Bağlar Güzeli: Üzüm ve Üzüm Kültürü, Ertan Anlı, **Yapı Kredi Yayınları**
- Zeytin, Üzüm ve İncir, Victor Hehn, Dost Kitabevi
- Üzüm (İyileştirir, Güzelleştirir), Aysun Çetin, Hayy Kitap
- Bağ Bozumu, Ömür Ceylan, Kesit Yayınları
- Şarap Tadımı, Ertan Anlı, İnkılap Kitabevi

10

Her yıl ağustos sonunda, yani 8. ayda başlayan bağbozumu ekimin sonlarında, yani 10. ayda bitiyor.